

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Вченої ради Львівського
державного університету безпеки
життєдіяльності Протокол від « 17
» березня 2021 р. № 7

ВВЕДЕНО В ДІЮ: Наказ по
університету № 70 од від «31»
березня 2021 року

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ДОКТОРАНТУРІ,
АД'ЮНКТУРІ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ДОКТОРАНТУРІ,
АД'ЮНКТУРІ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

1 Загальні положення

2 Освітній процес

3 Форми навчання

4 Наукова робота

5 Організація планування та проведення контрольних заходів

6 Відрахування, поновлення, переведення та надання академічної відпустки

7 Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

8 Здобувачі наукового ступеня доктора філософії, які працюють над дисертаціями поза ад'юнктурою (аспірантурою)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – Положення) є документом, який визначає основні правила підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) і науковому рівнях вищої освіти у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності (далі - Університет).

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. №2145-VIII, Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII, Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261, Наказу МВС України від 20.02.2017 р. № 141 “Про затвердження Положення про підготовку здобувачів вищої світи ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) цивільного захисту”, стандартів освітньої діяльності, інших нормативно-правових актів, що регламентують організацію освітнього процесу та порядок підготовки фахівців у вищих навчальних закладах Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі ДСНС).

1.3. Мовою викладання в Університеті є державна мова. З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності одна або декілька дисциплін можуть викладатись англійською та/або іншими іноземними мовами, при умові забезпечення знання здобувачами вищої освіти відповідної дисципліни державною мовою.

2. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

2.1. Освітній процес в Університеті - це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться через систему науково методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості. Освітній процес в ЛДУБЖД базується на принципах відкритості, доступності, єдності і наступності, безперервності, науковості, гнучкості і прогностичності, гуманізму, демократизму та пріоритетності загальнолюдських духовних цінностей, національної спрямованості, міжнародної інтеграції, незалежності від втручання будь-яких політичних партій, інших громадських та релігійних організацій.

2.2. Мета освітнього процесу вищої освіти – підготовка конкурентоспроможних фахівців, забезпечення розвитку та набуття ними необхідних загальних та фахових компетентностей, а також можливостей для особистісного розвитку.

2.3. Організація освітнього процесу базується на багаторівневій системі вищої освіти.

2.4. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ад'юнктурі, аспірантурі здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, що затверджується вченою радою Університету для кожної спеціальності.

2.5. Освітньо-наукова програма та навчальний план складаються з освітньої та наукової складових.

2.6. Освітньо-наукова програма - система освітніх компонентів на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і

логічну послідовність їхнього вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії.

2.7. Освітньо-наукова програма ад'юнктури (аспірантури) Університету включає не менше чотирьох складових, що передбачають набуття ад'юнктом (аспірантом) таких компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій: – здобуття глибинних знань із спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) ад'юнкт (аспірант) проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку (не менше 12 кредитів ЄКТС); – оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (4 – 6 кредитів ЄКТС); – набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності (не менш як 6 кредитів ЄКТС); – набуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності (6 – 8 кредитів ЄКТС).

2.8. Ад'юнкт (аспірант), який підтвердив рівень свого знання з іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право: – на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою ад'юнктури (аспірантури), як таких, що виконані у повному обсязі; – на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням з науковим керівником).

2.9. Навчальний план є документом, що визначає перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення на стадії підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Університеті.

2.10. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії повинен містити інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (30-60 кредитів ЄКТС), послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їхній обсяг, графік навчального процесу, форми поточного та підсумкового контролю, проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

2.11. План навчального процесу включає обов'язкові навчальні дисципліни і дисципліни вільного вибору ад'юнкта (аспіранта).

2.12 . Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом наукового керівника та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

2.13. Обов'язкові навчальні дисципліни – не більше 75% від загального обсягу навчального навантаження ад'юнкта (аспіранта), (їх перелік, обсяги визначаються стандартами вищої освіти, вимогами МОН України у межах відповідної спеціальності та включається у план навчального процесу підготовки здобувачів у повному обсязі).

2.14. До обов'язкових навчальних дисциплін відносяться дисципліни циклу загальної підготовки (які забезпечують мовні, загальнонаукові компетентності, які забезпечують універсальні навички дослідника), професійної підготовки (дисципліни з набуття глибинних знань зі спеціальності).

2.15. Блок обов'язкових навчальних дисциплін містить інформацію про навчальні курси з вказаними кредитами ЄКТС і навчальними годинами, дані про кількість і форми семестрового контролю, загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час, час, відведений на самостійну навчальну роботу, а також поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом.

2.16. Обсяг дисциплін за вибором ад'юнкта (аспіранта) повинен становити не менше як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС. При цьому ад'юнкти (аспіранти) мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням зі своїм науковим керівником та завідувачем випускової кафедри (гарантом освітньої програми).

2.17. Вибіркові дисципліни є обов'язковою складовою індивідуального навчального плану ад'юнкта (аспіранта).

2.18. Протягом двох місяців після зарахування до ад'юнктури Університету ад'юнкт (аспірант) обирає вибіркові дисципліни з переліків дисциплін, що пропонуються для третього (освітньо-наукового) та інших рівнів вищої освіти, і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження ад'юнкта (аспіранта). Ад'юнкт (аспірант) подає рапорт (заяву) до докторантури, ад'юнктури про обрання вибірових дисциплін. Обрані дисципліни відображаються в індивідуальному навчальному плані.

2.19. Інформацію про вибір вибірових дисциплін ад'юнктами (аспірантами) докторантура, ад'юнктура подає у відділі внутрішнього забезпечення якості освіти Університету для розрахунку навчального навантаження та складання розкладу.

2.20. Погоджений у встановленому порядку оригінал навчального плану зберігається у відділі внутрішнього забезпечення якості освіти. Копії навчальних планів зберігаються у докторантурі, ад'юнктурі та на випускових кафедрах.

2.21. Усі ад'юнкти (аспіранти) незалежно від форми навчання відвідують аудиторні заняття і проходять усі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним, навчальним планом ад'юнкта (аспіранта) та освітньо-науковою програмою ад'юнктури.

2.22. Засвоєння ад'юнктами (аспірантами) навчальних дисциплін може відбуватися на базі Університету, а також в рамках реалізації права на академічну мобільність (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579) - на базі інших вітчизняних закладів вищої освіти (наукових установ) та закладів освіти за кордоном.

2.23. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії сформований у навчальному плані і становить обов'язкову частину вимог до рівня компетентностей освітньо-наукової програми.

2.24. Реалізація індивідуального навчального плану здобувача здійснюється у період часу, що не перевищує нормативний термін навчання.

2.25. Відповідальним за виконання індивідуального навчального плану є здобувач вищої освіти.

2.26. Контроль за виконанням індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти здійснює науковий керівник, керівник освітньо-наукової програми та відділ ад'юнктури, докторантури.

3. ФОРМИ НАВЧАННЯ

3.1. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки.

3.2. Навчання в ад'юнктурі (аспірантурі) Університету здійснюється за такими формами: - в ад'юнктурі (аспірантурі Університету заочною (денною, вечірньою) або заочною формою навчання; - поза ад'юнктурою (аспірантурою).

3.3. Очна (денна) - основна форма здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії з відривом від служби.

3.4. Очна (вечірня) - форма здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії без відриву від служби.

3.5. Дистанційна форма здобуття освіти - це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

3.6. На здобувачів третього рівня вищої освіти, які навчаються за вечірньою формою поширюються правила та обов'язки, що визначені чинним законодавством та правилами внутрішнього розпорядку в Університеті.

3.7. Згідно з нормами чинного трудового законодавства працівникам, які успішно навчаються без відриву від виробництва в Університеті за вечірньою формою навчання, надаються додаткові оплачувані відпустки.

3.8. Переведення ад'юнктів (аспірантів), які навчаються за державним замовленням, до іншого ЗВО (НУ) ЦЗ, а також на іншу форму навчання здійснюється Ректором за погодженням з ДСНС України.

3.9. Ад'юнкти (аспіранти), які навчаються за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб, можуть змінювати форму навчання шляхом переведення. Форму навчання можна змінити по завершенню навчального року.

3.10. Формами організації освітнього процесу з підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії в ад'юнктурі (аспірантурі) Університету є: – навчальні заняття; – самостійна робота; – педагогічна практика; – контрольні заходи.

3.11. Основними видами навчальних занять є: Лекція – логічно завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад навчального, наукового матеріалу. Лекція, як правило, є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається силабусом дисципліни. Лекційні заняття проводяться лекторами – професорами і доцентами; Лабораторне заняття – вид навчального заняття, на якому здобувач під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень конкретної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі. Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем відповідно сформульованих завдань. Індивідуальне заняття – проводять з окремим ад'юнктом (аспірантом) та групами ад'юнктів (аспірантів) для підвищення рівня їхньої підготовки, роз'яснення фрагментів змісту навчальної дисципліни та розкриття індивідуальних творчих здібностей. Індивідуальні заняття організовують за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану ад'юнкта (аспіранта). Консультація – вид навчального заняття, на якому ад'юнкт (аспірант) отримує відповіді від викладача на конкретні питання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Індивідуальне завдання – є однією із форм організації освітнього процесу в Університеті, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які ад'юнкти (аспіранти) одержують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

3.12. Самостійна робота ад'юнкта (аспіранта) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

3.13. Основною формою роботи ад'юнктів (аспірантів) над засвоєнням навчального матеріалу є виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань.

3.14. Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача повинен становити не менше 50% та не більше 66,7% від загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

3.15. Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньонауковому рівні є компонентом професійної підготовки до науковопедагогічної діяльності та являє собою вид практичної діяльності ад'юнктів (аспірантів) щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, науково-методичну роботу, здобуття вмінь і навиків практичної викладацької діяльності.

3.16. Метою педагогічної практики є оволодіння навичками підготовки навчально методичної документації, проведення аудиторних занять, організування позааудиторної роботи здобувачів вищої освіти. Педагогічну практику проводять, як правило, на кафедрі, на якій працює науковий керівник ад'юнкта (аспіранта). Педагогічна практика проходить під організаційно-методичним керівництвом викладача відповідної кафедри. Тривалість педагогічної практики, терміни її проведення та обсяг визначаються навчальним планом та індивідуальним навчальним планом ад'юнкта (аспіранта).

3.17. Контрольні заходи включають поточний, підсумковий і семестровий контроль.

3.18. Виконання ад'юнктом (аспірантом) усіх видів навчальної діяльності, що зазначені в силабусі є обов'язковим.

4 НАУКОВА РОБОТА

4.1. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

4.2. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

4.3. Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи ад'юнкта (аспіранта) і є невід'ємною частиною навчального плану ад'юнктури.

4.4. Ад'юнкти (аспіранти) проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначається зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом часу підготовки в аспірантурі.

4.5. Ад'юнкти (аспіранти) проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом роботи ад'юнкта (аспіранта), наведеним у додатку 1 до цього Положення, який затверджується вченою радою не пізніше ніж через 2 місяці після їх вступу до Університету.

4.6. Індивідуальний план наукової роботи є окремим документом, що розробляється на основі освітньо-наукової програми (силабусів) та використовується для оцінювання успішності виконання запланованої наукової роботи.

4.7. Невиконання освітньої та/або наукової складових є підставою для відрахування ад'юнкта (аспіранта).

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

5.1. Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих знань, умінь і навичок здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії вимогам нормативних документів у сфері вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування освітнього процесу.

5.2. Для забезпечення організації проведення підсумкового контролю навчально-методичний відділ за погодженням з кафедрами, складають на кожний семестр, відповідно до робочих навчальних планів, розклад занять та екзаменів і подають на узгодження проректору з науково-дослідної роботи.

5.3. Система оцінювання успішності здобувачів вищої освіти доктора філософії у вигляді семестрових екзаменів, заліків оцінюється за шкалою ЄКТС, національною шкалою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно") та 100-бальною шкалою. Результати вносять у відомість обліку успішності та індивідуальний навчальний план ад'юнкта (аспіранта).

6. ВІДРАХУВАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ, ПЕРЕВЕДЕННЯ ТА НАДАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПУСТКИ

6.1. Підставами для відрахування з ад'юнктури (аспірантури) здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є:

- недотримання вимог чинного законодавства, моральних, етичних норм поведінки, статуту і правил внутрішнього розпорядку Університету;
- невиконання освітньої та/або наукової складової;
- невиконання індивідуального плану наукової роботи та звітування про хід його виконання;
- порушення умов договору (контракту), укладеного між Університетом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує навчання;
- власне бажання;
- переведення до іншого закладу вищої освіти; - інші випадки, передбачені законодавством.

6.2. Рішення про відрахування ад'юнкта (аспіранта) приймає Вчена рада Університету. На підставі рішення Вченої ради ад'юнкт (аспірант) відраховується з ад'юнктури (аспірантури) наказом ректора Університету, про що повідомляється ДСНС та орган чи підрозділ, з якого він направлявся на навчання.

6.3. Переривання навчання з поважних причин з подальшим його продовженням (тривалість і кількість переривань навчання, а також поважність причин визначаються Вченою радою).

6.4. До строку навчання в ад'юнктурі (аспірантурі) не включаються період тимчасової непрацездатності (тривалістю більше місяця), знаходження у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також відсутність з інших поважних причин, передбачених законодавством України.

6.5. Вчена рада вивчає обставини, що виключили можливість працювати над дисертацією, і визначає строк, на який продовжується навчання в ад'юнктурі (аспірантурі).

7. АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

7.1. Атестація - це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей до вимог стандартів вищої освіти.

7.2. Вчені ради зобов'язані не менш як один раз на рік розглядати питання щодо підготовки здобувачів, переглядати склад наукових керівників, та усувати від наукового керівництва, які не забезпечують своєчасної і якісної підготовки ад'юнктів (аспірантів).

7.3. Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється на кафедрі, за якою закріплений ад'юнкт (аспірант) та на науковому семінарі відповідного інституту Університету.

7.4. Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійно діючою або спеціалізованою вченою радою, створеною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Обов'язковою умовою

допуску до захисту є успішне виконання ад'юнктом (аспірантом) його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.

7.5. Стан готовності дисертації ад'юнкта (аспіранта) до захисту визначається його науковим керівником.

7.6. До захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані ад'юнктом (аспірантом) наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

7.7. Невід'ємною частиною диплома доктора філософії є додаток до диплома європейського зразка, що містить структуровану інформацію про особу, здобуту кваліфікацію, зміст та результати навчання, атестацію, проведену спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти, академічні та професійні права. У додатку до диплома міститься інформація про результати навчання особи, що складається з інформації про назви дисциплін, отримані оцінки та здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про національну систему вищої освіти України.

8. ЗДОБУВАЧІ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ НАД ДИСЕРТАЦІЯМИ ПОЗА АД'ЮНКТУРОЮ (АСПІРАНТУРОЮ)

8.1. Здобувачами наукового ступеня доктора філософії, які працюють над дисертаціями поза ад'юнктурою (аспірантурою), можуть бути особи, які здобули ступінь магістра та професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем служби (роботи), за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми.

8.2. Здобувачі прикріплюються до ВНЗ (НУ) ЦЗ, що мають ад'юнктуру (аспірантуру) з відповідних спеціальностей, з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії на строк до 5 років. Правила та процедури прикріплення до ВНЗ (НУ) ЦЗ визначаються Вченою радою Університету.

8.3. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою (аспірантурою) в Університеті передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану.

8.4. Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти осіб, які прикріплені до ВНЗ (НУ) ЦЗ, для реалізації права здобувати ступінь доктора філософії поза ад'юнктурою (аспірантурою), а також їх наукове керівництво здійснюються за кошти Університету.

8.5. Здобувачу, який успішно поєднує наукову, науково-технічну або науковопедагогічну діяльність з науковою роботою, може надаватися творча відпустка згідно із законодавством України.

8.6. Здобувачі щорічно звітують на засіданні кафедри й атестуються на засіданні Вченої ради інституту.